WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 255. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 31-го грудня 1946. No. 255. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, December 31, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАГАЛЬНА ОСТОРОГА ПЕРЕД ПОШИРЕННЯМ БОЛЬШЕВИЗМУ В АМЕРИЦІ

Про можливість воєнної виправи Совєтів проти Західного Світа говорив на зібранні Американського Товариства Політичних Наук в Клівленді д-р Алберт Парі з університету Нортвестерн. Його погляд такий, що Совєти ледви відважуться на таку війну. Вони радше бояться походу ідей з Заходу і тому так часто страшуть своїх людей війною. Одначе совєтські володарі продовжують плани старих царських аристократів і хочуть, коли можливо, без війни осягнути панування над цілим Сходом, включаючи і Дарданелі. Щоби недопустити до поширення західної ідеології в Совєтах, совєтські володарі пробують защепити комуністичні ідеї по всіх краях, твердив промовець.

Редакція щоденника Ню Йорк Таймс містить звіт з чотиромісячної поїздки свого співробітника В. Г. Лоренса по краях Південної Америки для прослідження комуністичних затій. Лоренс твердить, що комуністичні партії роблять великий поступ у своїй агітації в Середущій і Північній Америці до таких розмірів, що в деяких республиках комуністи можуть перемогти при виборах і опанувати країну. Таку силу добули вони вже в Чілє і Кубі. Комуністи ведуть постійну пропаганду проти заграничної політики західних демократій, проповідуючъ лояльність до Москви і поширяють ворожнечу проти Злучених Держав. Головну силу звернули вони тепер на працю в Бразилії, де є податливий грунт для їхньої пропа--ганди.

Уступаючий єпископ Англіканської Церкви в Ню Йорку, Вилйем Т. Манинґ, у своїй прощальній промові в катедрі св. Івана в неділю звернув увагу на „руйнуючу силу комуністичного матеріялізму" який відкидає християнську мораль і не чується звязаним ніякими обіцянками, які він поширює, а який перемінює людей на невільників тілом, духом і умом.

Дераптамент стейту у Вашинґтоні починає з 15 січня 1947 радіопрограми в російській мові, як голос Злучених Держав, призначений для поширення інформацій про Америку в Совєтах. Передача до Совєтів буде відбуватися через радіостарію в Мюніх, у Німеччині. На початку програми будуть передавати чисто культурні вісті, включаючи американські музичні продукції.

НЕ ВОРОЖАТЬ ВЕЛИКИХ УСПІХІВ У ПРОЦЕСАХ ЗА ПЛАТНЮ „ВІД БРАМИ".

Урядові адвокати висловлюють погляд, що повінь процесів робітничих юній за недоплачені в минулому платні „від брами до брами" не мають виглядів на великі успіхи. Найбільшої доплати домагається досі юнія сталевих робітників в підприємстві Бетлегем Компані, бо аж $200,000,000, а дотеперішні зголошення досягли суми $ 1,170,000,000. Адвокати твердять, що рішення Найвищого Суду в справі домагань робітників в керамічних заводах у Мавнт Клеменс, не буде відноситися до всіх подібних справ. Адвокати не подають своїх імен тому, що вони мають урядові становища, одначе приватно висловлюють опінію, що багато юній самі прийдуть до висновку, що вони не можуть дістати бажаних доплат і тому підуть на компроміс з підприємствами за якусь приблизну суму.

ТОЛІДО МАЄ СВІЙ ПЛАН НАЛАДНУВАННЯ СТРАЙКІВ.

Управа міста Толідо, у стейті Огайо, оприлюднює, що ще від квітня 1945 р. існує там міське право, на підставі якого наладнуються промислові непорозуміння. Коли у згаданім часі прийшло до непорозумінь між робітничими юніями і підприємцями, посадник міста запропонував вибір комісії з 18 людей для їх наладнання. До комісії ввійшло по шість представників від підприємців і від міської управи. Комісія працювала так удачно, що впродовж півтора року було в Толідо лише два страйки, а решту непорозумінь наладнано без страйків. Міська рада прийняла місцевий закон, щоб цей комітет існував як Комісія Примиря і щоб вона мала право наладнувати промислові непорозуміння.

НАЦІОНАЛЬНА ГОРДІСТЬ — ЗАГРОЗОЮ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Першим ворогом цевилізації, гіршим від атомової сили, від біологічної війни або всякої іншої зброї є вузька національна гордість, яка спричинює великі війни — оце погляд науковця д-ра Гарлова Шаплія, директора обсерваторії в Гарвадському університеті, в Кембридж, Масс. Про це говорив він на зібранні Американського Товариства для Поступу в Науці. Він звертав увагу приязних на конечність винайти якийсь засіб проти такої гордості, бо інакше цивілізація буде знищена. Найстрашнішою отруєю людства під теперішню пору „є комбінація божевілля і воєнної техніки" твердив Шаплі.

З віча в Елизабет вислано до президента і конгресу резолюції в справі скитальників

Беручи під увагу, що новий конгрес, що збереться на днях на нову сесію у Вашингтоні, буде вирішувати справу допущення д Злучених Держав більшого числа скитальників з Европи, ухвалено на вічу в Елизабет, Нь Джерзі, яке відбулося в неділю, 29. грудня, резолюції з домаганням допущення до Америки відповідного числа українських скитальників. Резолюції вислано до президента Трумана та сенаторів і конгресменів. У резолюціях представлено українських скитальників жертвами тоталітарних рижімів, націстівського та большевицького, яким не можливо вертати в Україну, на якій далі шаліє советсько-московський терор. Про положення в Україні говорив д-р Л. Мишуга; українську скитальщину описав щойно прибувший скиталыник, п. Володимир Дибайло. Збірку перевів п. Р. Слободян, проводив вічем п. М. Ґаліновнч. Секретарювали: І. Клок і П. Гандович, що відчитав резолюції. Зібрано $567.6. Ухвалено перевести в громаді Різдвяну Коляду на допомогу українським скитальникам і на дальшу політичну акцію оборони права українського народу.

ЗМАГАННЯ У КОНГРЕСІ СТВОРИТИ З НІМЕЧЧИНИ ЗАБОРОЛО ПРОТИ ПОШИРЕННЯ СОВЄТІВ НА ЗАХІД.

Спеціяльна комісія палати репрезентантів для повоєнної економічної політики вийшла з домаганням, щоб негайно припинити політику „покарання Німеччини" і цілковито змінити фінансову політику супроти неї. У звіті комісії подані далекосяглі висновки, а головний з них такий, що Німеччина потрібна для відбудови Західної Европи і для спинення совєтської контролі і впливів у дальшому поході на захід.

РЕОРГАНІЗУЮТЬ ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ.

Секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс дістає від високих урядовців плани для реорганізації цього департаменту згідно з найновішими вимогами. Нова роля Злучених Держав у світовій політиці вимагатиме відповідних засобів і модерної організації, інакше Америка не зможе дати проводу світові — згадують проєктодавці.

Совєтські дипломатичні спекуляції з роззброєнням

В понеділок, 30-го грудня, мало відбутися важливе засідання Комісії О.Д. до справ атомової енергії, перед яким Злучені Держави заповіли, що будуть домагатися остаточного вирішення справи міжнародної контролі атомової енергії, обстоюючи знесення права вета великодержав в справі покарання тих, які цій контролі не підпорядкувалися б. На всіх дотеперішніх засіданнях Комісії совєтський представник всіляко спекулював, щоби не допустити до [illegible] голосування, не забираючи [illegible] становища Совєтського Союзу в цій справі. Проте, було ясно, що Совєтський Союз хоче задержати право вета і в цій справі та що „виграє на часі" і всіляко спекулює, щоби кінцеве вирішення справи міжнародної контролі атомової енергії відкладати. Два дні перед понеділковим засіданням Комісії атомової енергії, совєтський представник А. Громико вніс до Ради Безпеки О.Д. письмо, в якому формально домагається виготовлення плану міжнародного роззброєння найпізніше до трьох місяців. Совєтська нота пропонує створити негайно комісію з представників 11 держав, яка без проволоки взялася б за виготовлення плану міжнародного обмеження зброєння. В ноті не згадано про атомову енергію. В загальному вважається, що совєтська нота до Ради Безпеки в справі роззброєння є черговим дипломатичним маневром з метою відложити кінцеве вирішення міжнародної контролі атомової енергії зі знесенням права вета, як його домагаються Злучені Держави.

А. ҐРОМИКО ІМЕНОВАНИЙ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

В міжнародніх дипломатичних колах вважають, що на понеділковій сесії Комісії О.Д. до справ атомової енергії Совєтський Союз перерве свою дотеперішню мовчанку та ясно висловить в цій справі свою думку. Приблизно на 24 години перед сесією, власне як Ґромико підготовлявся до виступу, московське радіо повідомило, що Ґромика назначено заступником совєтського міністра закордонних справ. Ґромико був раніше совєтським амбасадором у Вашинґтоні, але з хвилиною як зросло значення О.О.Д., його іменовано головним совєтським представником та рівночасно звільнено від обовязків амбасадора, щоб він міг всеціло віддатися праці в О.Д. В американських коментарах до совєтської ноти до Ради Безпеки в справі роззброєння вважається, що цим маневром Совєтський Союз намагається звязати контролю атомової енергії зі загальним роззброєнням та відповідальність за не перенести з Комісії атомової енергії на Раду Безпеки.

ТЕРОРИСТИЧНИЙ ПОЛІЦІЙНИЙ РЕЖІМ В ПОЛЬЩІ.

Ню Йорк Таймс у власній кореспонденції Сіднея Ґрузона з Варшави відкриває дещо „залізну заслону" з Польщі, твердячи, що польська комуністична партія за допомогою Москви перебрала керівництво поліцією безпеки, перемінюючи країну в справжню поліційну державу з терористичним режімом. Тайна поліція безпеки має повну автономію і вона може в кожній хвилині заарештувати кожного, за виїмком секретарів комуністичної партії, як теж про заарештовання члена комуністичної партії поліція повинна негайно повідомляти секретара партії. Польське НКВД, т. зв. Уржонд Безпеченьства, зорганізовано цілком на совєтських взірцях і його командантом є відомий польський комуніст і учитель по професії Станіслав Рачкевіч, яким з черги командує совєтський генерал Кіневіч. Польська поліція безпеки начислює біля 170,000 осіб, отже на 20,000 більше, чим регулярна армія. Зріст і поширення польського підпольного руху теж вияснюється як реакцію на терор тайної поліції.

ЯК РІКА ТЕМС ВИЙДЕ З БЕРЕГІВ! Гарно мешкати над славною рікою Темс, над якою положений Лондон! Тільки не тоді, як є повінь, бо тоді треба човна перемінити на хати, з яких треба втікати, так, як на цій картині.

ДЕ ҐОЛЬ НЕ ХОЧЕ БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ ФРАНЦІЇ

Керівник французького визвольного руху за час німецької окупації і опісля через короткий час президент та шеф французького уряду після визволення, генерал Шарль де Ґоль, заявив, що він не буде кандидувати на президента Четвертої Републики, який має бути вибраний обидвома палатами французького парламенту у Версаю дня 16-го січня. Своє рішення ген. де Ґоль мотивує непогоджуванням з новою конституцією країни.

ЧИСТКА В МАДЯРЩИНІ.

Мадярський міністер інформацій повідомив про арешт „багатьох осіб", а з неофіціяльних джерел заявляють, що комуністичний політичний департамент міністерства війни розпочав генеральну чистку, арештуючи головно прихильників Англії й Америки. Филя арештів охопила провідних мадярських демократичних діячів.

МОСКВА ПРОТИ ПРИЛУЧЕННЯ САРЩИНИ ДО ФРАНЦІЇ.

Московська „Правда" з 28-го грудня забрала голос на тему створення французами митного кордону між провінцією Сарщини та Німеччиною. Вона гостро критикує рішення французького військового управління, називаючи прилучення Сарщини до Франції „незаконним".

СОВЄТСЬКО-НОРВЕЖСЬКИЙ ДОГОВІР.

Московське радіо повідомило дня 29-го грудня, що там підписано совєтсько-норвежський господарський договір, що обовязуватиме два роки. В повідомленні сказано, що Совєтський Союз доставлятиме Норвегії потрібні для її індустрії сирівці, а з Норвегії діставатиме товари, потрібні совєтському господарству.

ВІСТІ З НІМЕЧЧИНИ.

Дня 6-го січня в усіх зонах Німеччини має початися контроля роззброєння, яку переводитимуть представники всіх чотирьох окупаційних держав.

На підставі вироку в Нірнбергу, яким визнано злочинними гітлерівські націстичні організації, англійці у своїй зоні передадуть місцевим судам біля 27,000 цивільних інтернованих в цивільних таборах націстів.

З Берліна повідомляють про загрозливе харчове положення в Німеччині.

АЛЬБАНСЬКА ВІДПОВІДЬ „НЕЗАДОВОЛЬНЯЮЧА"

З добре поінформованих лондонських джерел повідомляють, що британський уряд вважає альбанську відповідь на англійську ноту в справі відшкодовання за пошкоджені мінами в проливі Корфу англійські кораблі за незадовольняючу. Ще не має офіціяльного повідомлення, чи англійський уряд звернеться в тій справі до Ради Безпеки, як свого часу заповідав.

МОНТҐОМЕРІ ПРИЇДЕ ДО МОСКВИ.

Шеф британського імперіяльного генерального штабу філд маршал вайкавнт Монтґомері приїде в найблищу пятницю до Москви, де буде короткий час гостем совєтської армії та шефа совєтського генерального штабу, маршала Васілєвського. У звязку з цим кружляють поголоски, що Сталін запропонує створення спільного британсько-совєтського штабу, подібно до існуючого британсько-американського.

ЧОРЧИЛ І СТАЛІН.

З Лондону повідомляють, що перед кількома днями в день уродин Сталіна бувший британський премієр Чорчил вислав Сталіну таке вітання: „Мої особисті побажання всього добра в день ваших уродин, мій воєнний товаришу. Винстон Чорчил". Сталін відповів: „Моя гарача подяка за ваші добрі побажання в день моїх уродин. Й. Сталін". Чорчила і Сталіна називають тепер „приязними ворогами".

АМЕРИКА ВИПЛАТИТЬ 200,000,000 ДОЛЯРІВ „СВОЇМ НАЦІСТАМ".

З Берліна повідомляють, що на окремій конференції для німецької преси речник американського військового управління заявив, що Америка готова виплатити біля $200,000,000 німецьким воєнним полоненим за роботу в американській зоні та в інших країнах, де були американські табори для полонених.

НОВІ АКТИ ТЕРОРУ В ПАЛЕСТИНІ.

З Єрусалиму повідомляють, що члени жидівської терористичної організації Іргун Цвай Леумі схопили в Натгания британського майора Бретта та відрахували йому на спину 18 буків, звільнили. Подібна історія з 18 буками трапилась з двома британськими сержантами, схопленими недалеко жидівської столиці Тель Авів та з третім сержантом біля Гаіфи. Історія з 18 нагаями є „відплатою" жидівських терористів за 18 нагаїв, на яких, крім 18 років тюрми, засуджено 16-літнього жида Беняміна Кімкґіна за збройне ограблення банку.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597 - 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИ СПРАВЖНІЙ РЕЧНИК „ЗВИЧАЙНОЇ ЛЮДИНИ"?

Генрі А. Волес, що став тепер редактором тижневика "New Republic", виявляє себе у своїх перших статтях у дуже почесній і важній ролі. Він проголосив себе оборонцем „простої людини" у світі й речником світового замирення.

Іншими словами маємо людину-спасителя, на яку ждав кожний нарід, цілий світ. Зокрема ждали на такого поневолені й гноблені народи. Роля Волеса — на різних високих становищах — на американській землі, нам усім відома. Яка ж тепер буде його світова місія, за яку він узявся і згідно з якою він хотів би зреформувати в першу чергу наш край та його політичну й соціяльну структуру?

Ми вже зазначували у давнішій статті, що побоюємось, щоб Волес теж і на своїй новій позиції надто не вибілював Совети і не шукав у них правди, не добачуючи там навіть того варварства, якого жертвою падають ще далі міліони „звичайних людей". Прочитавши дальші статті Волеса ці побоювання залишаються.

Берім статтю Волеса, що обговорює Обєднані Держави і справу роззброєння. Волес вдаряє Злучені Держави за атомову бомбу та домагається дальших уступок Советам, стоючи твердо при тім, що одинока Росія не має ніяких войовничих плянів і дійсно бажає жити з усіма в мирі. Для Волеса немає ніякої ріжниці між Злученими Державами і Советами. Він тільки бачить перед собою дві найбільші в світі потуги, які мусять за всяку ціну погодитись. Як так станеться, то вже буде забезпечений мир у світі, а Обєднані Держави зможуть тоді перемінитись у велику світову федерацію. Волес дораджує американцям погодитись і не звертати ніякої уваги на якісь там місця у писаннях чи промовах Леніна і Сталіна, де говориться про те, що комунізм мусить підбити цілий світ, та що комуністи повинні всюди до цеї цілі змагати, не перебираючи в ніяких засобах. Це у Волеса таке дрібне й без усякого значення, що не вартує, щоб над тим застановлятись.

Вже цього одного булоб досить, щоб визнати Волеса неграмотною людиною у відношенні до комуністичної програми та світової діяльности комуністів. Проте він береться за „світову місію", а в Америці підготовляє третю політичну партію, маючи поперття комуністів та певних кол, що є далі за експериментами „Ню Діл", які загал відкинув. Це знов заставляє добре приглядатись його дальшій діяльности, яка є небезпечна, бо Волес каже, що його паном є „проста людина", та що він за ніщо інше, тільки за її добро побивається. Таке може не одного збаламутити, особливо, як хто не застановляється, чому Волес не побивається за найнещасливішу „просту людину" в світі, себто за цього працюючого невільника, що стогне у царстві Сталіна. Наразі Волес ним не журиться. Його гризе тільки атомова бомба, що її мають Злучені Держави. І то гризе лише тому, що вона, як він каже, так дуже журить і лякає Совети.

На прощання старому рокові

А літа пливуть за ними;
Пливуть собі зтиха,
Забирають за собою
І добро, і лихо.

Т. Шевченко.

І ще один рік пройшов. Народились нові люди, виросли нові могили, вкрились новою сивиною голови старших, змужніли лиця молодших, закінчились одні події, назріли інші. Світ постарівся на один рік. Кожний з нас окремо і всі ми разом записали ще одну сторінку нашого життя, нашої історії. Один рік — це небагато в житті одної людини, а ще менше в житті народу і народів. Проте, часом це роки, але дні і хвилини бувають рішальними. Буває, що подія одного дня, чи одної хвилини, витискає своє тавро на цілі віки, завершуючи працю і змагання минулих та започатковуючи і визначуючи долю майбутніх поколінь. А один рік має дуже багато хвилин.

Минулий 1946-тий рік, перший повний „мирний" рік після другої світової хуртовини, не належить до тих, що їх називають переломовими, рішальними роками. Він був наче причіпкою, чи наростком до тількищо минулих кривавих років другої світової війни. В ньому важко поранене, втомлене і знесилене довгою боротьбою людство тількищо пробувало підноситись на ноги, підсумовувало понесені втрати, оглядало свої рани та хитаючись ще від притихлої недавно военної хуртовини, пробувало відзискати потрібну в житті рівновагу та, розгублене в темряві минулого, шукало нових, кращих шляхів у майбутнє. В минулому році людство підносилось з военного упадку, але не піднеслось, лікувало понесені рани, але їх не вилікувало, шукало нових шляхів у майбутнє, але навряд чи знайшло.

Що приніс минулий 1946 рік світові, що приніс Америці, що приніс українському народові, що приніс нам, американським українцям? Ласкавий він був, здійснились в ньому бодай частинно наші надії, чи дав він нам бодай частину рекомпензату за наші труди, працю і терпіння? Відповідь на ці запитання не вимагає навіть глибокої аналізи, ані довшої надуми. Вона ясна.

В міжнародньому житті відбулось чимало більших і менших конференцій, які не дали жадного конкретного результату і, звичайно, кінчались висловами надії, що майбутні конференції будуть кращі і успішніші. А якщо і винесено деякі конкретні рішення, то переважно на те, щоб їх опісля не респектувати. Списано багато тон паперу і багато літрів чорнила, проголошено багато слів, але не написаних, чи виголошених слів потребує втомлене людство, а тільки діл, не обіцянок, але хліба, не словних забезпечень, але справжнього мира. Яке значення мають мирові конференції, якщо люди продовжують гинути в боротьбі; яку вартість мають слова про новий лад, справедливість, демократію, свободу, як на світі стільки власне несправедливості, терору, топтання найосновніших людських прав, як майже половина світа живе в найгіршій неволі. Гарні миролюбні і надійні слова в 1946 році заперечені поганими ділами, розпачливою боротьбою поневолених, новими громадянськими війнами і повстаннями та новою безнадійністю. Вартість людського життя міряється творчістю, вартість часу — досягненнями і втратами. Якими досягненнями може виказатися людство за минулий 1946 рік? Звичайно, безслідно цей рік не пройшов. Пороблено чималі досягнення в різних ділянках науки, в техниці, в медицині, але багато з тих досягнень можуть мати однаково позитивне значення, як їх використається на благо людства, як і негативне, якщо б їх поставлено на службу нових війн. Протягом минулих десяток років було пороблено теж чимало досягнень, і велику частину з них, якщо самих не використано як силу военного знищення, то знищено у великій частині під час війни. Під таким самим кутом треба розглядати досягнення 1946-го року. Бо не досягнено найважливішого, не досягнено мира. Проте, ми пишаємося тим, що в минулому році за Америкою ще більше закріплено провідну ролю в світовій політиці, бо це власне є, можливо, єдиним досягненням і найкращою запорукою справедливого а тим самим тривкого миру в світі в майбутньому.

Для українського народу рік 1946 не багато різнився від попередніх років війни. Бо ця війна в Україні продовжується, хоча і в інших розмірах та іншому характері. Цей рік приніс українському народові нові чистки, нові тягарі та обиди поневолення, а забрав безліч нових жертв. В історію України записано сторінку ще одного кривавого року поневолення, але теж року геройчної боротьби за визволення. Для українського народу, як на батьківщині, так і на чужині, минулий 1946-тий рік не був ані завершенням, ані початком а тільки одною ланкою в довгому ланцюху завжди тої самої геройчно-одчайної боротьби за визволення, за життя.

Американські українці дивляться на пройдений 1946 рік власне з американської і української точки зору. Вони взяли активну участь в намаганнях своєї нової американської батьківщини в творенні передумов мира, але вони глибоко переживали долю своїх братів на европейському континенті, тих, що на батьківщині і тих, що на чужині. Вони сумували їх безмірним горем і вони були б раділи їх радощами, якщоб ці були. В цьому році багато братів і синів американських українців вернулись щасливо додому після довгих років боротьби в рядах славної американської армії, але радощі з їх повороту захмарені свідомістю, що ця боротьба не принесла волі і мира їх українським братам в Европі. Успіхи, які міг здобути американський народ, для американських українців зменшені ударами, що їх зазнав український народ.

Прощавай старий 1946-тий роче! Ти поплив, але не забрав зі собою ані добра, бо його не було, ані лиха, бо воно залишилось.

Микола Чубатий.

На порозі 1947-го року

Один листок новочасної історії зазначений датою 1946 пересувається до минулого, стоїмо на порозі нового 1947-го року. Коли покінчення звичайного року вимагає зроблення білянсу, то щож говорити про такий важний рік в історії людства, як рік 1946, перший повоєнний рік на нашій земній планеті.

Рік 1946 попрощав війну, одначе до нині ще мира не приніс. Повних шість літ кровавилося людство за кращий світ, світ без диктатури та насильства над людиною. Диктатуру та насильство штучною пропагандою привязалося тільки до націзму та фашизму всупереч дійсній правді, що крім націзму та фашизму є ще не менше грізна диктатура комунізму, яка теж унеможливлює встановити новий кращий порядок на світі. Значить, одну половину крівавого шляху ми перейшли, а другу половину ще треба перейти, щоби принести світу справжній мир, справедливість та правдиву волю.

Може ніхто тим станом не є так живо діткнений як обі країни, що з ними звязані американські українці, себто Америка та Україна. Америка серед розгару війни проголосила свої високі ідеї волі людини та волі народу. Американського походження є Атлантійський Чартер, американського походження є доктрина про чотири ненарушимі свободи людини. Виходило б, що на Америку спадає головна відповідальність ці засади кращого життя на світі перевести в дійсність. Таку відповідальність Америка на собі відчуває та старається проголошені американські засади поволи переміняти в дійсність

Україна теж заінтересована тими новими засадами життя народів, бо Україна це найбільша споміж націй позбавлених усіх вольностей, проголошених в Атлантійськім Чартері. Колиж звернемо на це увагу, що Україна хоч найбільша, але не одинока нація позбавлена примітивних прав нації, та мимоволі ми стаємо упевнені, що рік 1946 це рік міжнародної провізорії, що порядкування світа ще далеко непокінчене.

Минулого року у своїй відомій промові на святі флоти в Ню Йорку президент Труман заявив, що новий кращий світ, збудований на засадах Атлантійського Чартеру та Чотирьох Свобід, це ціль, яку прийдеться крок за кроком здобувати, одначе Злучені Держави Америки ніколи не перестануть прямувати до зреалізування тих моральних цілей війни.

Усего зла викорінити на світі відразу не можна. Кращий світ твориться етапами на протягу більше ніж одного покоління. Люди живуть, працюють та вмирають, а нація як тягла збірна одиниця своїми дивними процесами все поступає наперед.

От подивимся тепер хочби на останні тридцять літ життя українського народу. Чим був український нарід 1916 року, а чим є нині 1946. При кінці 1916 року мало хто в Европі та Америці чув про Україну. Про її державницькі амбіції таки дуже мало хто чув.

Та як багато від того часу змінилося на краще. Правда, України, як самостійної держави, нема ще в дійсности, але вона вже є в душах міліонів, й то не як фантазія, але як реальна справа, за яку віддають сотні тисяч своє життя, а міліони готові за ту справу боротися.

В році 1916 була Малоросія, а про Україну в Росії й згадувати не можна було. Нині той самий російський окупант України сам не тільки цю назву допустив, але мусів ще й подбати про прийняття України в склад Обєднаних Держав, щоб охоронитися перед куди гіршими наслідками для себе, колиб цеї позірної України не було поміж вільними народами світа. Не могучи спинити бурливого русла життя нації, краще по планам Кремля пустити його на бездоріжа.

Тільки тридцять літ минуло від тих часів, коли про Україну як націю ніхто із чужинців не знав, а нині сотки журналістів та дипломатів як найкраще поінформовані про це, що на сході Европи є вже дозріла нація до власного державного життя т а тільки тиранія Москви не позволяє новій нації стати справдішнім, а не тільки формальним членом міжнародної збірноти.

За все то український нарід заплатив грубими жертвами синів своїх. Це дозрівання коштувало український нарід міліони з а г о л о д ж е н и х на смерть, сотки тисяч замучених по тюрмах та на невільничих роботах, десятки тисяч розстрілених московськими та польськими кулями.

Ці жертви ще нині непокінчені, але вони не йдуть на марно для нації як цілости. Життя Богдана, Володимира, Теодора чи Івана пішло для нього на марно. Його змарноване життя стало трагедією для родини, жінки, дітей. Одначе воно не пішло на марно для нації, коли його ворог забрав як гарач свого панування. Одно, друге, десяте життя одиниці стало добичю наїзника, але майбутність нації є наша!

І мимо того, що ще нині український нарід платить крівавий гарач вже тільки одному московському окупантові, то перед нацією як цілістю маюріють світлі горизонти скоро стати повноправною нацією, господарем на власній землі.

СОВЄТСЬКА „ДЕМОКРАТІЯ".

„Мудрий" Сталін перемінив 200 міліонів людей в роботів без душі і без волі, терором заставляючи їх виконувати виключно те, що він та мала зграя його „соратників" тим рабам накажуть. Совєтська преса друкує указ Ради міністрів СССР, яким переноситься „день отдиха" (відпочинку) з 10-го на 9-го листопада. В Совєтському Союзі навіть „віддихати" можна тільки за наказом уряду.

—o—

„КАРПАТСКАЯ ЗВЕЗДА".

Так називається часопис, що виходить в Пряшеві, видаваний російською мовою для української й словацької „прогресивної молоді Пряшівщини". Хоч часопис, як виходило б, призначений властиво для українців, то з нього довідуємось, що „польсько-чехословацьке пограниччя заселене русскими і словаками".

—o—

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЬСЬКОГО БОЖЕВІЛЛЯ.

У Лондоні, як доносить У. П. С., існує польське товариство під назвою „Звйонзек Зєм Всходніх Ржечи Посполітей", що складається з польських емігрантів, що походять з Західної України й мешкали до 1933 року на сході від т. зв. Лінії Курзона. Ці емігранти мріють далі про це, що „Львів і Вильно мусять належати до Польщі". Мають навіть у Лондоні своє „Львівське Касино".

Бен д'Е.

В ДИМУ ВІЙНИ

7)

7. Жінки в війську.

В кожній державі при війську є невеликий процент жінок, які в більшости зайняті на медицинському полі. Під час війни ця кількість опікунок у війську побільшується, але як би багацько не було жінок в армії — жінка при війську лишається непомітною.

Іншу ролю в советській армії відіграло жіноцтво. В е л и к і втрати вбитими, а особливо полоненими, заставили верховне командування ввести загальну мобілізацію цієї численної резерви. Перший великий наплив до війська цих „вояків в спідницях" стався наприкінці 1942 р.

Хоч яка з жінки гарна господиня, проте вояк з неї нікудишній.

Головним недостатком цих дивних вояків, була та причина, що жінка рано чи пізно стає вагітною, а таку жінку так чи сяк треба з війська звільняти.

Деякі, хитріші дипломатки, використали цей „недостаток" на свою користь, при першій нагоді віддались першим ліпшим молодим „серцем і тілом" і після цього тільки чекали наслідків. „Наслідок" появився і звільнена з війська жінка воліла бідувати з дитиною вм иру і тиші, чим поневірятись на фронті, весь час наражаючи своє життя на небезпеку.

Як бачимо, „патріотизм" і тут не знайшов належного місця.

Хоч які хитрі жінки, та хитрішим виявилось советське головне командування.

Був виданий наказ, в якому зазначалось, що ті жінки, які завагітніють після покликання в армію, будуть строго покарані після родів.

Та указ указом, але закони природи часто сильніші від всяких указів.

З приходом жінок у військ почалося „веселе життя". Зпочатку сором'ливі та недоступні дівчата, згодом так розвгнуздались, що годі було збалакати хоч з одною. Інші так матюкалися, що аж мужчині робилось моторошно.

Деякі прославились своєю розпусністю і були „славні" на всю дивізію, а то й далі.

Прославились також „зенітчиками". Наприклад біля Морозовська одна зенітна гармата з жіночою обслугою збила власного літака.

З приходом жінок до війська, появилось багацько нових анекдотів, дотепів жартів.

Популярним, наприклад, був анекдот: Жіночий баталіон звязку, що довший час перебував під фронтом, в звіті про втрати писав:

„Б а т а л і о н лишився без втрат. Замісць 40 втрачених, в баталіоні родилось 38".

В цьому відношенні жіноче військо найбільше практичне: втрати тут же ремісуються народженнями.

8. Маршал Рокосовський.

Новітня війна опрокинула стару практику ведення боїв. Старі маршали, як Ворошилов, Будьонний, Тимошенко, які на початку війни занімали найважливіші пости, не могли нічого вдіяти своїми старими методами проти шаленого посування німців на схід. Славетний „драп марш" червоної армії до Дону зовсім знеславив героїв революції і вони відійшли на більш скромні пости.

В газетах замелькали портрети нових генералів і маршалів, як Жукова, Вороновського, Василевського. Прославились Конєв, Ватутін, Маліновський. Замітно з поміж других в и д в и г н у в с я Рокосовський. Про останнього і хочу написати.

В 1937 році весь Союз слідкував за процесом над ворожою групою в армії маршала Тухачевського, який хотів при помочі війська зробити переворот. Тухачевський, Якір, Ульріх, Гамарнік, зраджені своїми однодумцями, були зліквідовані. Разом з ними були розстріляні десятки тисяч нижчих офіцирів. До цієї групи був також приналежний комдив Рокосовський.

В 1947 р. він зник безслідно. В вищих військових кругах вважали, що він розстріляний, але потім виявилось, що він був тільки увязнений.

В серпні 1941 року виплинув Рокосовський в ранзі генерал-майора, командував одною з дивізій на серньо-західному фронті. Неоднократні виводи військ з німецького окруження прославили його і президія Верховної Ради СССР удостоїла його орденом Леніна. Своїми військовими здібностями, Рокосовський прислужувався Москві, аби остання забула його гріхи. Тоді ж Рокосовський дістав рангу генерал-лейтенанта, та ще кілька нагород, але місце в камері смертників оставалось ще закріпленим за ним. Сталінградський успіх для якого багато зробила 62 армія під його командуванням, ще більше виділив його серед других. Незабаром Рокосовський став генерал-полковником.

З цеї пори на більш відповідальні ділянки фронту, безперервно кидався Рокосовський. Хоч тузи з генерального штабу ставились до нього прихильно, проте радове воєцтво не любило його, або просто ненавиділо. Появлення Рокосовського на тім чи другім відтинку означало нову мясорубку. Генерал Рокосовський виправдував свою вину перед „родіною", тому ніколи не задумувався над тим, скільки жертв коштуватиме новий успіх.

За перемоги в Німеччині він дістав найвищий ступінь — Маршала Советського Союзу.

Хоч на його грудях красуються ордени Леніна, Суворова, Кутузова, Вітчизняної війни, Богдана Хмельницького та Побіди, ніхто не знає ще, що чекає бувшого політвязня, тепер героя війни, маршала Рокосовського...

(Докінчення на стор. 4-тій).)

Контест молодих українських композиторів

Американсько-українське товариство для поступу українського мистецтва рішило дати контест-змагання для українських молодих композиторів, роджених в Америці й Канаді. Цим згадане Т-во хоче заохотити молодих музик до дальшої творчости на полі української народньої пісні. Батьками-композиторами, котрі працювали віками над художнім обробленням народньої пісні, вже витечений певний напрям суто український та досягнено великих успіхів. Ця праця принесла славу українському народові.

Відомим є, що дехто з українсько-американської музичної молоді не звертає належної уваги до музичної творчости свого народу. Не доцінює тих будуючих чинників народньої пісні, які мають за собою певну історію.

Чих не є гордістю належати до такого народу, котрий створив і дальше творить найбагатшу в кольорах, красі та чутті свою народню пісню? Пісню, яка охоплює всі фази народнього життя зо всіми його історично - політичними переживаннями.

Розвиток окремих музичних талантів, котрі двигали тягарі політичних переслідувань свого народу, не спинили і неспинять розвитку народньої пісні. Чим тяжчі вони були, тим яскравіше віддзеркалювали глибину цих терпінь та зміст душі і невпинний гін до ясного світла Волі. Ця пісня виявляє великий дух великого народу. В своїм оригіналі вона зароджується не в умах талановитих та високошколених музик-композиторів, а творить її вир життя широких мас українського народу. Нарід, який орючи ниву, — співає, працюючи біля машини чи змагаючись зо своїми вригами з піснею іде в бій. Український нарід, молячи Бога у своїх церквах своєю рідною мовою, співає своєрідні молитви, зрозумілі Богові і йому. Він находить повний спокій і духове вдоволення у цім, бо це його оригінальна пісня, створена ним самим.

Ці первісні твори записують із уст народу мистці-музики і пристосовують їх до певних музичних вимог, надаючи цим художній вигляд, пускають у світ. Це й творить заслугу композиторів і славу для народу.

У такім мистецькім викінченні, народня пісня є наявним музичним чинником, який репрезентує український нарід на зовні як творчий нарід, що змагає до світлого завтра.

Який ясніший і приступніший доказ ми можемо дати світові, щоб виявити свою народню особистість, як нарід володіючий віками випробованою піснею? Ми, які бажаємо бачити вільну Україну, можемо багато допомогти в цім, коли належно познайомимо американців з нашою горно виконаною народньою піснею, яка характеризує святі стремління широкої української душі.

Ми, у вільній Америці й Канаді маємо кілька композиторів, котрі прибувши до цих країн волі, дальше працюють над цією ділянкою української культури. Над нашою рідною піснею. Честь і слава їм!

Щоб заохотити ще молодих українців, тут роджених, до творчої праці та допомогти продовжувати вже існуюче діло мистецького оформлення української народньої пісні, ми рішили заснувати вище згадане Т-во, ціллю якого є:

— Представити широким колам американського громадянства українську народню пісню в найкращім можливім її виконанні.

Для цього Т-во зорганізувало: Український Народний Хор м. Ню Йорку, з вибраних голосів. Керовання доручено широко відомому дірігентові і композиторові проф. Ю. С. Кириченкові.

Щоб заохотити молоді талановиті українські сили, рішено дати контест, який на цей раз обмежиться до композицій на мішаний хор. У майбутнім же планується влаштувати подібні контести не тільки для композицій мішаного хору, але й для однородних хорів, соль, дуетів тощо, як і на іструментальну музику. Учасникам цього контесту дається повна воля щодо вибору пісні.

Для вирішення вартості надісланого твору, запрошено на суддів заслужених на українськім музичнім полі, осіб:

1) Композитора Михайла Гайворонського, відомого українському громадянстві своїми музичними творами, особливо своїми композиціями українських стрілецьких пісень.

2) Проф. Романа Придаткевича, відомого українського віртуоза-скрипака, і відомого не лише широким колам українського громадянства, але і американського, із своїх концертових виступів та як професор музики в американській школі.

3) Проф. Григорія Тучапського, відомого тим, що співпрацював як професор постановки голосу при Українській Державній Капелі, дірігентом якої був бл. п. д-р Олександер Кошиць.

Судді виберуть із надісланих найкращий твір: по його оригінальності, українському характері пісні та музичній якості. Рівнож буде прийнято до певної міри — технічне удосконалення пісні. Твір може бути не довгий (найдовше 5 хвилин співу). Права композитора до його твору зберігаються як його власність. Всі рукописи мають бути надіслані до 1-го лютого 1947 р. на адресу: Проф. Юрій Кириченко, 60 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK 3, N. Y. По вислідi контесту всі рукописи будуть звернені їх власникам. Найкращий твір буде відспівано Українським Хором міста Ню Йорку на концерті 9-го березня 1947- го р., який влаштовує згадане Т-во. Підчас цього виступу буде оголошено публично вислід цього контесту та доручена нагорода в сумі 50 дол. композиторові вибраної пісні, особисто або пересланa поштою.

Всі молоді українські композитори беріть участь у цім контесті! Чим більше буде учасників контесту, тим кращий твір можна буде вибрати. Отож всі до праці для власної користі та слави української пісні. Присилайте завчасу! Незабувайте за день 1-го лютого, як день останній у контесті.

За комітет Американського Товариства Поширення Українського Мистецтва:

В. Каспрук, голова
М. Дикий, секретар

Леонід Чернов-Малошийченко.

ШЛЯХИ ПІД СОНЦЕМ.

Я тинявся по джунглях Бенгалії,
Замерзав у північних морях —
Бачу — місяць зелений і палевий
Камяніє в небесних дверях.

На Цейлоні солоними бризками
Сонце смажило нас, мов курчат —
Танцював я там шіммі з метисками,
А вночі мотоциклем дирчав.

І з матросами — в доску одеськими —
Там, де пальми у храм через став,
Я катався автом з сингалезками
І рибалкам Шевченка читав.

І шаманський бубон мінорний
Нам нагадував Порт-Саїд.
Сомалійку — аж синю та чорною —
Частував я в каюті своїй.

А ночами — на пестощі ласими —
Повні соком індійських пісень —
Ми бананами і ананасами
Увінчали тропічний день.

— Треба серце — твердіше за камінь! —
Через шторми ревів капітан:
— Коли захочеш шляхами де — Гами
Перерізати океан.

О, шляхи заповітні Колюмба!
Грізна віро у землю нову
І палючі думки біля румба:
— Хай загину, а все ж допливу!

О, бенгальська тропічна годино!
Коли місяць у реях гуля,
І далеку мою Україну
В нас вітає Індійська Земля....

Цілу юність палав, мов у кратері,
Нині мужність відстояну пю —
Через те, що кохав на екваторі
Синьоокою землю мою.

ГОЛОС АМЕРИКИ

Передачі через радіо по коротких хвилях є фактично чи не єдиним способом, яким населення одної країни може промовляти до людей в інших краях.

Власне тому радіо-передачі до інших країн є одною з важних ділянок праці офісу Міжнародних Інформацій та Культурних Справ при державнім департаменті. Радіо-програми висилаються і в день і в ночі в 19-ти мовах. Знані вони в світі як „Голос Америки" і передаються здебільшого через короткі хвилі. Деякі висилаються американськими стаціями в Алжирі, Гонолулу, Манилі, в Мюнхені; інші повторяються через британійську радіову компанію („Бі Бі Сі"), чи через радіові компанії інших країн.

„Голос Америки" має свої студії в Ню Йорку — 224 Вест 57 вулиця. В програмах передаються: 1) новинки — факти про події дня; 2) коментарі — підсумок редакційних статтей в американських часописах, що може помогти читачам робити оцінку біжучих подій; 3) музичні програми — поважні американські композиції, американські орхестри, артисти, чи популярна музика до танців; 4) особливі події, коли виступають знані в світі особи, чи відбуваються міжнародні наради; 5) спеціяльні інформації загально - освітнього характеру, що охоплюють широке поле освіти, науки. Найбільш популярним в цій ділянці є Радіо-Університет. В цих передачах виступають славні американські вчені, письменники, фахівці агрономи, правники, державні діячі, економісти. Вони промвляють, чи дебатують на теми наукові, технічні чи загально-культурні, якими цікавляться люди, як тут, так і заграницею. Радіо-Університет почав свої передачі спочатку до Італії, але від недавна передається також в мовах: еспанській, португальській, німецькій, польській, мадярскій, французькій та англійській. Згідно з недавними донесеннями з Варшави, доктори, професори та студенти у всіх більших польських містах дістають запрошення відвідувати студії та слухати передач Радіо-Університету.

Передаються також розмови про опіку над дітьми та про інші громадські справи сучасної Европи. Крім того огляд американського мистецтва, державного устрою, технічного розвитку, домашнього життя і т. п., мають місце в тих радіо-передачах. Це помагає чужинцям ліпше розуміти американське духове життя, американські досягнення. Ці програми підготовляються відповідно до найбільшого заінтересування тих країн, куди висилаються. Наприклад, у звязку з відродженням парламентарного життя в Італії, в часі установчих зборів минулої весни, „Голос Америки" передавав в італійській мові драматизацію засідань Установчих Зборів у Филаделфії 1787 року.

Злучені Держави приступили до міжнародних радіо-передач вже після інших країн. І навіть сьогодня американські програми не є такі широкі, як програми інших великих країн. Злучені Держави мають приблизно 42 години денних передач на 19 мовах, Англія 98 годин на 40 мовах, Совєтський Союз 56 годин на 32 мовах. Франція, Швайцарія, Швеція, Фінляндія, Китай, Чехословаччина, Туреччина, Белгія, Австралія. Бразилія та чимало інших країн також мають свої коротко-хвилеві програми, часто англійською мовою, спеціяльно для Злучених Держав.

Видатки, звязані з радіопередачами, складають 40 відсотків всіх видатків Офісу Міжнародних Інформацій та Культурних Справ. Вилйем Бентон — помішник секретаря державних справ — який є на чолі цього офісу, виправдуючи ці видатки, сказав: „Я вважав би майже трагічним, якби нам довелось відмовитись від цеї праці, яка є доброю зброєю в боротьбі за мир... Тяжкий шлях лежить перед Злученими Державами в будучих роках. Ми рішені не тільки відвернути іншу війну, але також творити дійсний мир та добробут для себе та наших дітей. Цею творчою працею не сміємо легковажити..."

Вилйем Т. Стон — директор інформаційного офісу — заявив, що заграничні радіо-передачі є національною відповідальністю. „Радіо є єдиним способом інформації, що не знає міждержавних границь і може облітати ,цілий світ", казав він. „Воно є найкращим способом для ознайомлення світу з дійсними фактами про Америку та для боротьби з неправдивими інформаціями..."

Загальна Рада — ФЛІС.

ЖАРТИ

Приспішує час.

Після півночі задзвонив будильник у кімнаті дитини, побіч якої спала мама. Розбуджена зо сну мати прибігає й запитує пятьлітну Ганусю: „Чи то ти наставила будильник, щоб задзвонив після півночі?

— Так, мамусю, я хотіла на календарі вичеркнути один день, щоб було ближче до Різдва.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
9 E. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa

ВОЛОДИМИР ГІРНЯК
1 Craik Ave., Kingsway, Toronto 9, Ont., Canada

Д-р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich

ІВАН ІВАНЧУК
8930 Manor, Detroit 4, Mich

СТЕПАН КУРОПАСЬ,
2930 N. Montclaire St., Chicago, Ill

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ПАВЛО ДУДА
Box 777, Woodstock, Ont., Canad

СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, P.

ІВАН РОМАНИШИН,
711 Grove St., Irvington, N. J.

ТАРАС ШПИКУЛА,
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill

ВОЛОДИМИР ДИДИК,
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich

ГЕНОВЕФА ЗЕНКО
1369 Brown St., Akron, O

МИКОЛА ДАВИСКИБА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass

ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ
23 Fairlawn Ave., P. O. Box 467 Woonsocket, R. I.

ДМИТРО ШМАГАЛА,
4037 Riveredge St., Clevtland, Ohio

ОЛЕНА ШТОГРИН
473 N. Hutchinson St., Phila 44, Pa.

ПЕТРО КУЧМА
95 East 7th St., New York 3, N. Y.

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Почтова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: BErgen 4-1016.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

В останнім числі з 1906 р. — 27. грудня.

СТАРАННЯ В СПРАВІ ГР.-КАТОЛ. ЄПИСКОПА ДЛЯ АМЕРИКИ.

Угроруські єпископи, а це пряшівський Іван Валій і мукачівський Юлій Фірцак, їздили — як звідомляє часопис „Неділя" — в послідних часах до Риму в справі заснування греко-катол. єпископства в Америці. Відомості такі, що папа не хоче іменувати самостійного епескопа для американських українців, лише єпископського вікарія. Він не мав би самостійної юрисдикції, але був би підчинений архиєпископові латинського обряду.

ПАРАФІЯ В ОЛИФАНТІ ОТВИРАЄ ШКОЛУ.

Відозва: Запрошується всіх українців та українок на посвячення школи, котре відбудеться 1. січня 1907 р. з такою програмою: Служба Божа в год. 10 ранку; посвячення школи; віче в год. 2. пополудні; концерт місцевого хору й музичної банди в год. 7-мій ввечері; спільна вечера в годині 9:30. За парохію в Олифанті: о. М. Струтинський, парох; С. Митренко, предс.; М. Турок, кас.; Я. Гамбаль, секретар.

ЗАМІТНІ ВІСТІ З ІНШИХ ГРОМАД.

В Алтуна, Пенсилвенія, заложено Союзове братство 14. листопада за почином Петра Артимовича, який приїхав туди з Питсбурга. На заложення прибув о. Микола Підгорецький, гр.-катол. парох з Савт Форк, Па. Братство дістало назву Непорочного Зачаття Пресв. Богородиці. Вписалося на початок 41 членів. — У неділю, 25. листопада, відбувся в Рачестер, Н. Й., мітинг місцевих громадян в справі заложення церкви. На жаль, прийшло лише 45 людей.

У виказі за листопад 1906 р. начислюється 146 відділів У. Н. Союзу, у яких записаних є 6,259 членів на ціле посмертне, 5,425 на половину посмертного і 982 дітей. У листопаді померло 5 членів У. Н. С.

БРАЗИЛІЙСЬКІ ВІСТІ.

Помер о. Сим. Сильвестер Кизима, як секуляризований Василіянин, а опісля парох у Ганівцях. Покійний був першим ігуменом монастиря оо. Василіян у Прудентополис, куди переселилося 50,000 українців. З пок. о. Кизимою виїхали до Бразилії в 1902 р. ще о. Мартинюк, о. Міхняк і братчик Софрон Горощук. Двох з них покрила передвчасно сира земля в 1906 р., а це брата Горощука і о. Кизиму. — о. Никон Роздольський, гр.-катол парох в Ріо Кляро в Бразилії, помер 7. листопада 1906.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА ЦИГАРІВ В АМЕРИЦІ.

Оголошення: Перша українська юнійна фабрика цигарів Івана Париляка в Тервил, Конн., продає свої вироби бизнесменам у розпродаж. „Свій до свого!".

В ДИМУ ВІЙНИ

(Докінчення зо стор. 2-гої)

А добре відомо, що совєтська дійсність дуже багата різними несподіванками...

9. Полон.

2-го березня 1943 року ми без боїв перейшли Дінець і стали чекати відсталих обозів. Велике село Словяночерськ виглядало як за мирних часів. Все ціле, жадної згорілої хати, більше населення. Трохи стало веселіше. Українці все ж непривітно дивились на розхристаних уральців та сибіряків та радо приймали українських вояків. Фронту жадного не було. Здеморалізоване војство запарювало буряки і гнало самогон.

Жіноча сотня звязку прикрашувала воярькі будні. В хаті бувшого старости при німецькій окупації, про якого дуже гарно відзивалось населення і якого в перший же день нашого приходу арештувало О. О., йшло „фронтове весілля".

Молодий артилерійський сержант і молада, єфрейтор звязку сиділа на покутті і весь час цілувались на „гірко".

„Боярин" жениха, вже добре спянілий, промовляв до присутніх гостей, виправдуючи поступовання молодих тим, що ліпше тепер, як ніколи".

Гості, в тім числі і я, зовсім не слухали його, а й собі всіляко веселились...

— — — — —

Я прокинувся з просоння... Іржали коні... Тривожно ревли корови... Десь верещали жінки... Все переплуталось. Панічно бігали командири, шукаючи своїх людей. Звідкись невгомонно стріляв скоростріл. Хтось просив помочі.

Невелика група людей, котра бігла вулицею, на розі враз завернула назад та з криком „Німці, німці!" кинулась по дворах. Десь недалеко падали стрільна. Страх не давав зорієнтватися. Наполохані люди не розбираючись, стріляли свій у свого, бо на те й паніка.

Без шинелі, без пояса, без шапки, без ніякої зброї я кинувся до Дінця. Туди прямували всі, кидаючи потрібні і не потрібні речі.

Помало за Дінцем прийшло до порядку і кожний став шукати свого відділу. В одній хаті я знайшов Льолю, яка була легко ранена в стегно. Вона сказала мені, що лейтенант Собаров убитий.

— — — — —

Більше я не був ординарцем. Присланий новий командир сотні, привів з собою і нового ординарця. Я був переведений до 4-тої стрілецької сотні і для мене настали нові дні.

Втікаючи з того боку Дінця, два советські танки „Т-34" підійшли до ріки, та перебратись через неї не могли. Лід не міг витримати ваги танку. Танкісти втекли, а танки лишились, цілі, неушкоджені. І почалося полювання на ті танки. Німці хотіли забрати їх собі, а ми собі. Від нас кожної ночі йшли через Дінець пости і сторожили там до ранку. В день німці не могли нічого зробити, бо нам все було видно. В одну ніч мене також призначено на пост до танків. Нас 20 людей з молодшим лейтенантом на чолі спокійно перейшли Дінець. Без перешкод з боку німців ми зайняли свої місця і стали чекати на зміну.

Раптом зза тогорічної окути:

— Гальт! „Генде гох!" (Руки вверх!).

Всі піднесли руки. Один німець, показуючи руками, та приговорюючи „льоус, льоус" (швидко, швидко), дав знати куди йти.

Після короткого допиту німецьким офіцером, нас поставлено по три і відпроваджено в запілля. Починались нові, невідомі дні.

З одного пекла вирвався, а в друге попав...

(Кінець).

БУДУЧА КОРОЛЕВА АНГЛІЇ.—Це є найновіша фотографія принцесни Елизабет, що правдоподібно стане колись королевою британської імперії.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4603. Лепків Ольги від Лабанців Евстахія з Мразиниця.

4704. Патюк Нінп і Смолярчук Пилипа від Заяць Осипа з с. Молодетичі, Грубешів.

4705. Левицький Марка від Застроцький Івана з Демні

4706. Панкевич Дмитра від Остафійчук Івана з с. Соколів, Бучач.

4707. Гула Григорія від Гула Миколи з с. Куровичі, Перемишляни.

4708. Хохоляк Петра від Хохоляк Тадея, Гориславичі, Мостиська.

4709. До односельчан від Місько Антона, Медика, Перемишль.

4710. До односельчан від Рибчанський Михайла, Лука, Коломия.

4711. Рейтер Анни від Кузмій Миколи, Завалів, Підгайці.

4712. Старосольський Антона від Пагутяк Йосипа, Сторона, Дрогобич.

4713. Колесник Володимира, Климок Володимира від Омеланчук Івана, Лесенева, Броди.

4714. Дзян Сидора від Босий Дмитра, Свистільники, Рогатин.

4715. Мельник Мартина від Танюк Василя в Америці.

4717. Федик Анни від Чорний Михайла, Липиця Гор., Рогатин.

4718. Сороківський Амврозія від Сороківський Степана, Комарно.

4719. Кольмаї Володимира і Івана від Дзус Василя, Пациків, Станиславів.

4720. До вуйка від Хохолюк Олекси, Богуші, Новий Санч.

4721. Селедець Михайла від Дудинський Петра, Богданівка, Тернопіль.

4722. Банд Константина і Розалі (Сайкевич) від Банд Григорія, Тисьмениця, Станиславів.

4723. Чівілінський Володимира від Мандибура Ярослава, Овіряни, Борщів.

4724. Добровольська Марії з с. Бойковиць, Тернопіль, від Литвин Павла з с. Шляхтинці.

4726. Шляхтич Василя і Миколи від Шляхтич Юрка з с. Перегінська.

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ, ВАШІ БРАТИ І СЕСТРИ В ЕВРОПІ, В ГОЛОДІ Й ХОЛОДІ ДОЖИДАЮТЬ ВАШОЇ ДОПОМОГИ; ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ВАШУ ЖЕРТВУ?

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

4727. а) До кревних і знайомих зі Львова і з с. Іванкова, Борщів, від Островський Олега і Фецур Діонізія.

4727. б) До кревних і знайомих з Залішик від Мамалига Степана.

4728. Банд Константина від Банд Григорія.

4729. Думач Петра з с. Янів, Самбір, від Думич Івана.

4730. Онішків Анни з с. Воробlевич, Дрогобич, Чичула Осипа, Мартинів Михайла від Петришин Осипа.

4731. Шклор Павлини, Миколи і Казимири від Борщовський Івана зі Скали, Борщів.

4732. Попович Марії від Геземей Теодора.

4733. Пушак Дмитра від Опришко Івана з с. Квасинина, Добромиль.

4734. Моцьо від Дучинський Володимира з Перемишля.

4735. До кревних від Шкаруна Антоній, Жук і Дунайський.

4736. Ковалюк Танаса і Миколи з Кут від проф. Ковалюк Миколая.

4737. Задорожна Текли з с. Глубічок Вел., Тернопіль, від Полотнянка Мирослава.

4738. Улиновська Катерини (Мадий), Анни, Греськи і Михайла з с. Забродич, Лісько, від Коханський Степана.

4739. До рідних і знайомих з с. Тучапи, Снятин, від Мендзак Василя.

4741. Білецька Софії від Кулинич Сузанни.

4742. Пациковська Анни і Івона з с. Васючин, Рогатин, від Пришляк Юлії (Будна).

4743. Федан Івана іІлька з с. Ляшки Довгі, Ярослав, від Тучак Василя.

4744. Кучма Михайла і Олекси від Кучма Петра зі Старого міста, Підгайці.

4748. Павлучик Нестора і Тетяни з Камень-Коширськ від Потепчук Івана.

4749. Калинич Анни, Варвари (Дідич), Ковач Анни з с. Підгород, Мукачів, від Калинич Михайла.

4750. а) Гаврилюк Луки з с. Любянки Нищі від д-ра Гаврилюк Андрія.

4750. б) Лаба Васеля з Борщева від Баранюк Михайла.

4751. Скурський Петра, Проньків Володимира Степанович з с. Шидлівці від Скурський Антона Микитів.

4752. Ільницький Івана і Марії з с. Влосинець, Турка, від Ільницька Марії.

4753. Штогрин Івана, Михайла і Парані з с. Глібівки, Богородчани, від Гоголь Марії (Мороз).

4754. Пронко Степана від Бородаєв Пробета.

4755. Лісецький Степана і Миколи з Белза від Дзундза Марії зі Львова.

4757. Оліфірук Андрія, Назарук Федора з с. Підгайці, Волинь, від Щебет Василя.

4758. Березняк Івана від Березняк Параски з с. Прибишів, Сянік.

4760. Мацькович Якова від Мацькович Костя.

4761. Бронішваль Степана зі Староконстантинова і знайомих від Бронішваль Івана.

4762. Прокопович Евгена Олександрович, Сергія і Юлії (Маміна), Мамін Єфима з Харкова від Діммель-Грав Евгенії.

4763. Голимбєвський Івана, Кульчицький Михайла, Стельмах Йосифа, Коверкова Анни, Кацьпка зі Свободи, Бережани, від Петрусенко Петра Фецан.

4765. Келлєр Андрія Андрейович від Келлєр Івана з Бесарабії.

4766. Васильчук Петра, Костюк Марії від Дудар Павла з с. Марківка, Коломия.

4767. Литвин Василя, колись учитель і кооператор, тепер швець з Камінки Струмилової, літ 53, шукає доброго серця в виставленню йому афідевіту на виїзд до Америки.

4768. Леонтюк Григорія, Павлишин Василя і Якова від Хорунжий Олени і Ганиnин Надії.

4769. Рибак Івана від Рибак Івана.

4770. Томашевська Антоніни з с. Кут, Косів, Володкевич Діонізія від Богословець Степанії (Бабюк) з с. Жабє.

4771. Присташ Іван з с. Заслів, Сянік, від Новак Івана.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Отсим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до поміщення оголошення про те, що скитальники шукають в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не напишуть, що це платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, який веде з них реєстр і якому „Свобода" поміщує такі оголошення безплатно.

Хто хоче, щоби його оголошення було поміщене у „Свободі" окремо від оголошень Зл. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.

Адм. „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕЙФІЛД, ПА. — Бр. св. Василія, від. 185, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться 5. січня в 1. годині пополудні. Просимо всіх членів явитися, бо буде вибір урядників на 7947 рік. — В. Наконечний, предс.; М. Кицера, кас.; М. Романишин, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 5. січня, в 2. год. попол., в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Буде звіт контролі і вибір уряду на 1947 рік, тому обовязком кожного члена прийти на ці збори. — За уряд: М. Сесоловський, предс.; І. Михалцевич, кас.; І. Сорока, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє, що річні збори відбулися 15. грудня. На 1947 рік одноголосно потвирджено старих урядників: В. Годима, предс.; І. Сторожук, заст.; Я. Романюк, кас.; О. Сельські, заст.; М. Рева, секр.; І. Олійник, заст.; О. Бутинський і О. Сельський, контрольори; І. Сельський і М. Косцюк, харунжі; О. Гринишин і Г. Балко, дверники. Збори мають відбуватися в другу неділю в місяці. — М. Рева, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє, що річні збори відбулися 15. грудня. Уряд зіставсл той самий. Подаю членам до відома ухвалу, що котрий член не заплатить своєї вкладки до 24. кожного місяця, то буде суспендований. До уряду на 1947 рік вибрані. М. Семчишин і П. Косюк, контрольори; Л. Білик, предс.; П. Романюк, кас.; І. Гаврищків, рек. секр.; В. Тупиця, фін. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Богд. Хмельницького, від. 158, **відбудуться 4. січня, в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі. 216 Гренд ул.** Просимо всіх прийти послухати звіту контр. комісії і полагодити важні справи. — **М. Кіт, секр.**

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться на Новий Рік, 1. січня, в 2. годині пополудні, під ч. 623 С. Гілд ул. — **П. Сав, секр.**

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться 4. січня в годині 7. ввечір, в гали 74 Геріс Еве. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори, бо буде вибір уряду на 1947 рік і інші важні справи до полагодження. — К. Фірман, предс.; С. Бардачевський, секр.-кас.; П. Демуш, рек. секр.

ВЕСТ ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Річні збори Тов. Згода, від. 62, відбудуться 5. січня під ч. 6331 Елмвуд Еве., в годині 3:30 пополудні. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів явитись на ці збори, бо буде звіт урядників за цілий рік і вибір уряду на 1947 рік та інші важні справи до полагодження. — С. Староста, предс.; І. Возенван, кас.; В. Бідей, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. св. Володимира, від. 65, що відбулися в суботу, 14. грудня, вибрано такий уряд на 1947 рік: М. Куйка, предс.; Г. Яблонський, заст.; С. Задорецький, рек. секр.; А. Смит, фін. секр.; Г. Налепа, кас.; М. Романович і Т. Процак, контр. комісія; А. Зизяк, П. Циктар, С. Прокопик і Л. Щерба, доглядачі хворих; Т. Луняк, репрезентант до У. Н. Дому; Т. Федош і А. Смит, репрез. до Центрального Комітет У. Н. Організацій. Також вибрано Т. Федоша делегатом від Братства на Конгрес З. У. А. Комітету.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Дня 15-го грудня відбулись річні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від 375. По провіренню показалось, що урядники не дармували, але придбали 11 членів старших і 4 дітей. Попритім час від часу давали на українські цілі, як скитальників і сироти. Предсідник зібрав $24 на сироти і $12 на фонд ім. Шептицького; гроші вислано на призначені цілі. — Г. Дорожовський.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Мекізракс, Па. — На Листопадовім Святі, 17. листопада, зложено жертвами $236. У. Н. Дім жертвував $50. Разом $286. Розхід $55.60. Вислано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії $230.40.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. грудня 1946 р. помер у 61. році життя

ПЕТРО ЛУНІВ,

член Тов. Сокіл, від. 218 У. Н. Союзу в Кемпбел, О.

Покійний походив із села Махнова, пов. Рава Руська, Гал. Полишив у смутку жену Анелю, двох синів: Мирона і Петра, дві дочки: Ольгу і Олену, та трьох внуків.

Похорон відбувся 5. грудня при участи членів і члениць від. 218, га величавім здвизі приятелів і знайомих з дому жалоби до гр.-катол. церкви відтак на цвинтар Кальварію. — В. Й. П.!

М. Стахура, секр.

Дня 18. грудня 1946 року помер

МИХАЙЛО КЛОДЗІНСЬКИЙ,

член Бр. св. Григорія, від. 24 У. Н. Союзу в Ранкін, Па.

Покійний походив із села Смільниця, пов. Добромиль, Галичина. Полишив в жалобі жену Марію і двох синів: Миколу і Стефана. — В. Й. П.!

Н. Щур, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую стрийка ЛЯХОВИЧ ПЕТРА, має перебувати в Канаді

ADAM LACHOWICZ
Fairford Park Camp
Fairford Glas, England.

Хтоб мав яку інформацію про Петра Ляхович, голоситься на вищу адресу, або до **Dmytro Skrabut, 2537 Manning St., Ambridge, Pa., U. S. A.**

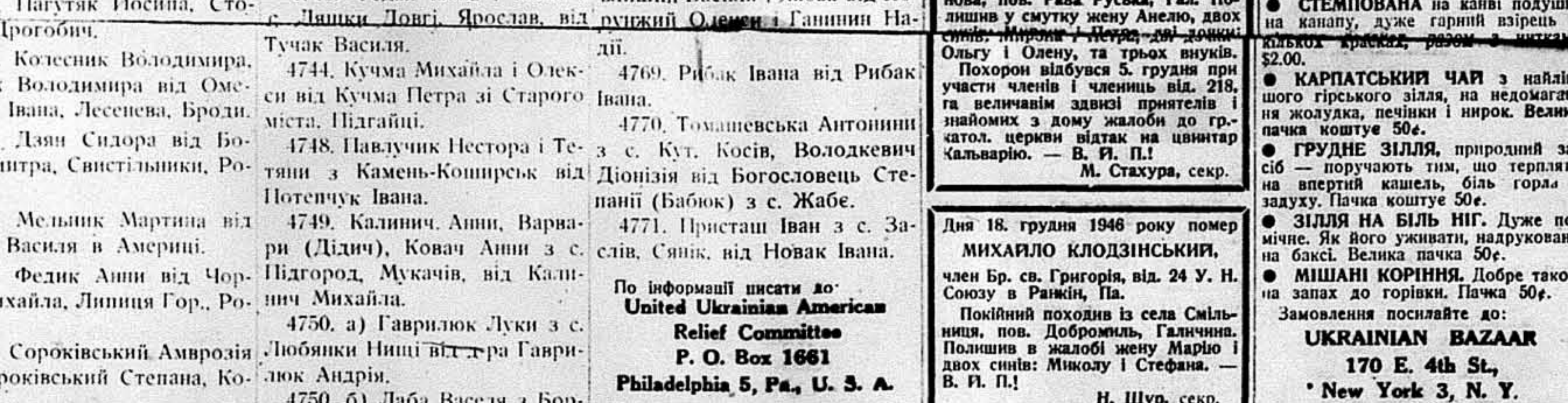
Дві дочки ПАВЛА ПШЕЗІМІРСЬКОГО з Тернополя шукають за своїми тітками, **АННОЮ І ЮЛІЄЮ ПШЕЗІМІРСЬКИМИ,** які живуть у Ню Йорку або околиці. По ближчі інформації просять голоситися до:

CHARLES FEUERSTEIN
287 So. 2nd Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-1246.

МИХАЙЛО, АННА І ПАРАСКА ТУТКО пошукують брата **ІВАНА ТУТКО,** що походить зі села Воля Гурянська, повіт Ліско, Польща. По закінченню війни його адреса була: **D. P. Camp Blankofen biu Kaufbeuren, Bayern, Germany.** Листи, писані на цю адресу, вертаються з написом, що його там нема. Хто про нього подасть вістку буде винагороджений, або він сам хай пише на тут подану адресу. Газети на скитальщині прошу передрукувати. 246,-

MICHAEL TUTKO,
219 Belvidere Avenue,
Jersey City 6, N. J., U. S. A.

ТАРЗАН, ч. 1507. Атака в джунглях.

Коли Тарзан відтягнув цілий рід горилів на бік, Соня пробувала втікати. Та її повалила на землю дика мати Брулі.

Гнучкий малпочоловік полишив малпячий рід далеко і кружляв у віддалі...

Саме тоді, як Соня пробувала встати на ноги.

Коли пан джунглів, гойдаючись, спустився вділ, щоб схопити Соню, дика звірина кинулася на їх обоє.